

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 13. septembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 109.

I. M.

Katastrofalno pomanjkanje vagonov.

Ze dva meseca hira gospodarstvo v Sloveniji radi popolnega pomanjkanja praznih vagonov za prevoz blaga. Intervencija za intervencijo, spomenica za spomenico — vse nič ne pomaga. Prometni položaj namesto da bi se zboljšal, se zastruje od dneva do dneva. Človek, ki se vozi skozi Slovenijo in motri položaj raz vagonovsko okno, misli, da praznujemo velik narodni praznik. Vse postaje so prazne kot izumrle, nikjer nobenega življenja in blagovnega prometa, ki bi moral biti sicer v tej dobi najživahnejši. Ni ga dneva, da ne bi moral en ali drugi rudnik ustaviti obrata, ker nima kam nakladati premoga, ko obstoja vendar naredba, da se morajo prvenstveno kriti potrebe premogovnikov. Odjemalci pa medtem z nervozno nestrpnostjo čakajo pošiljatve premoga, da vzdržijo svoje obrate. Vsaj ni čuda, ko je že samo Trboveljska premogokopna družba z zapadlimi naročili za 25.000 ton v zastoji.

Pod takimi prilikami je morala vagonovska kriza najti odjeka na izvozniskem kongresu, ki je v prvi vrsti poklican, da razpravlja o neprilikah, ki ovirajo in ogrožajo naš izvoz. Mnogobrojne brzojavne pritožbe in pismene vloge radi pomanjkanja vagonov, so dale generalnemu direktorju državnih železnic ing. B. Gjuričiču povod, da je skušal obrazložiti vzroke današnjega kritičnega stanja prometa. V svojih izjavah je predvsem ugotovil, da je število naročil za vagonov v celi državi porastlo od normalnih 3.000 vagonov dnevno na 8.000 do 8.500 vagonov dnevno. Razpoložljivih 40.000 tovornih voz, ki v normalnem času popolnoma krijejo potrebo tonaže, za sedanjost intenzivno poženjeno sezono ne zadošča. Inozemske uprave nam tudi žal baš v izvozni sezoni ne morejo trajno priskočiti na pomoč in vsled tega nastaja v tej dobi redno vsakoletno občutna kriza, katero se skuša ublažiti s tem, da se skrajša nakladalne in razkladalne roke od 24 na 6 ur. V nadaljnjem poročilu pa je ing. Gjuričič moral priznati, da je sedanjo krizo poostrišlo dejstvo, da se je železniška uprava v svojih dispozicijah zaračunala. Misli je, da bo pred žetvijo gotova s transportom materiala za drugi tir na progi Novska—Zemun in sicer v glavnem s prevozom pragov, skretnic in drobnega materiala za pritrjevanje tračnic. Medtem pa se je prevoz tega materiala zelo zavlekel, pritisnila je žetev in transporti pokvarljivih blaga, sliv, žita, ostalega sadja in sladkorne pese, so pričeli mnogo preje, kakor je železniška uprava pričakovala in tudi v večjem obsegu, kakor se je to moglo naprej računati. S forsiranim delom je železniška uprava prišla vendarle tako daleč, da bodo s 15. septembrom končani transporti materiala za gradbo drugega tira. Tedaj se računa, da bo znan kontingent visokostenskih odprtih vagonov razpoložljiv za civilni tovor. En del teh vagonov se je oslobodil že s 1. septembrom.

Vse te fatalne konstatacije le dokazujejo to, kar že davno vsi vemo, da obstoja v naši železniški upravi nezdravo forsiranje gradbe ob nepravem času, ki nam namesto koristi donša škodo. Vsa obetanja, da se bo situ-

acija v drugi polovici meseca septembra poboľjšala, ko bodo transporti lahkopokvarljive robe končani, nas ne morejo več prepričati, da bi jim verjeli.

Na izvajanja gen. ravnatelja Gjuričiča je ugotovil tajnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič na izvozniskem kongresu, da je porast naročil na področju ljubljanske železniške direkcije mnogo manjši od onega v ostalih pokrajinah, da pa je situacija baš tu že dva meseca trajno kritična ter pokrije železniška uprava komaj 10 odstotkov naročil. Ožigosal je posebno zadnjo naredbo, da postaje preko gotovega števila ne smejo sprejemati od strank nadaljnjih vagonovskih naročil. S konkretnimi navedbami je ilustriral prilike, ki nastajajo v naši industriji, rudarstvu in v izvozni trgovini vsled katastrofalnega pomanjkanja voz. Omenjal je tudi, da je kriza baš v ljubljanski direkciji dosegla vrhunec ter da je neposredna pomoč nujna.

Konstatacije in suhe številke o naši prometni krizi so napravile velik vtis. Tudi zastopniki ministrstev so uvideli, da bo treba nekaj ukreniti. To je čutil tudi g. generalni direktor železnic.

Ljubljanski delegati so se vrnili s kongresa z obljubo gen. direktorja, da je poskrbel in odredil odpomoč. In res je dobila ljubljanska direkcija nekaj vagonov aviziranih — toda le na papirju. Od aviziranih vagonov pa ne pride efektivno v Slovenijo dnevno niti polovica, tako da obratujejo premogovniki samo tedaj, kadar izjemoma dobijo par vagonov za nakladanje. Vse ostale industrije in interesi pa so prepuščeni usodi. V Beogradu prevladuje, kakor nam kažejo dopisi, ki jih imamo v rokah, mnenje, da lesna trgovina in druge industrije lahko že nekoliko potrpijo, ker prvo so slive, potem sladkorna pesa in nato vse drugo — dočim se les po njihovem mišljenju ne bo tako hitro pokvaril, če par mesecev čaka. Žalostno je, da se najde celo ministristvo, ki ima take nazore o sedanji prometni krizi in potrebah našega izvoza in po vsem, kar se dogaja, še apelira na našo uvidnost.

Pri tem pa se dogaja v zadnjem času še nekaj, kar zelo poostreje krizo, namreč, da nam Italijani ne vračajo več praznih naših vagonov, na katerih izvažamo les in druge proizvode v Italijo, marveč, da so začeli v veliki meri izkoriščati te vagonov pri povratni vožnji in nakladajo na nje blago, ki je namenjeno v Avstrijo in na Češkoslovaško. Po obstoječih mednarodnih predpisih jim tega ne moremo zabraniti, vendar je vsak vagon, ki gre v severne države, za naš izvoz velika izguba. Končno čujemo, da je na vicinalnih progah po Sremu in Vojvodini mnogo praznih voz, ki jih vsled pomanjkanja lahkkih lokomotiv za te proge ne moremo odpremiti naprej.

Z ozirom na vse te kalamitete, ki delajo situacijo brezizgledno, je danes Zbornica za TOI brzojavno opozorila g. predsednika ministrskega sveta na nevzdržno prometno situacijo in ga naprosila, da nujno in energično odredi, da se sedanje dezolantne prilike zboljšajo.

VI. gospodarski kongres v Beogradu.

V soboto in nedeljo, dne 8. in 9. t. m. se je vršil v Beogradu šesti gospodarski kongres, ki se je bavil z aktualnimi gospodarskimi vprašanji. Udeležile so se ga poleg vladnih zastopnikov z ministri za finance, za trgovino in industrijo in za šume in rudnike na čelu najvišje osebnosti iz Beograda in posameznih pokrajin. Slovensko gospodarstvo so na kongresu zastopali predsednik zbornice za TOI g. Ivan Jelačin ml., zbornični član g. Krejčič, zbornični tajnik g. Mohorič in tajnik Zveze industrijev g. inž. Šuklje.

Kongres je otvoril s primernim nagovorom predsednik beograjske trgovske zbornice g. Radojlovič in v svojem nagovoru poudarjal važnost gospodarskih kongresov za dobrobit našega splošnega gospodarstva. Izkušnja kaže, da so se tekom časa uresničile marsikateri zahteve, katere so stavili dosednji kongresi. Nadalje je čestital osješki zbornici k njeni 75-letnici in predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju.

Pred prehodom na dnevni red je pozdravil kongres minister za trgovino in industrijo g. dr. Spaho, ki je želel kongresu v njegovih prizadevanjih za izboljšanje gospodarskih prilik največ uspehov. Vlada se zaveda velikih nalog na gospodarskem polju, posebno v današnjih časih se bo radevolje posluževala pri izvrševanju teh nalog sodelovanja gospodarskih krogov.

Po govoru dr. Spaha je podal izčrpno poročilo o uspehih dosedanjih kongresov tajnik industrijske zbornice v Beogradu g. Miličević. Po njegovem poročilu je od 203 zahtev iz resolucij do sedaj osvojenih 132 zahtev ali 66%. Deloma je bilo izpolnjenih 39 zahtev ali 19%, 32 zahtev ali 15% pa je ostalo neupoštevanih. G. poročevalec je nadalje še podrobneje analiziral zahteve gospodarskih kongresov in ugotovil, da prizadevanja uradnih krogov, da se ugotovi zahtevam gospodarskih kongresov, kot najvišjega

in za to najbolj poklicanega foruma našega celokupnega gospodarstva, v praksi še niso pokazala rezultatov, kakoršnih bi smeli upravičeno pričakovati.

Na to je sledilo poročilo podpredsednika beograjske trgovske zbornice g. Stanojeviča o izvozni trgovini v pretekli izvozni dobi. V svojem poročilu je ugotovil, da je dejanski izvoz v tej dobi zaostal za izvozom, ocenjenim na lanskem kongresu, za 650 milijonov, ker proti pričakovanju nismo izvozili nič pšenice in koruze. V nadaljnjih izjavah je stavil konkretne predloge, kako je pospeševati izvoz, da bo ustrezal našim dejanskim razmeram in posebno podčrtaval potrebo, da se sestavi gospodarski program ob sodelovanju vseh političnih skupin in gospodarskih krogov, ki naj bi bil obvezen za vse vlade. Potrebno pa je tudi reorganizirati konzularno službo, da bo v polni meri vstrezala potrebam našega gospodarstva. V debati o tem poročilu je tajnik ljubljanske zbornice g. Mohorič opozarjal na kritičen položaj izvoza iz Slovenije vsled pomanjkanja vagonov. Ljubljanska direkcija ne more zadovoljiti pri 10% naročil. Vsaki petek mora Trboveljska premogokopna družba ustaviti delo do pondeljka, dočim druga podjetja ne morejo izvažati. Prosi generalno direkcijo, da ublaži to pomanjkanje. V zvezi s to opozoritvijo je generalni direktor Gjuričič pojasnjeval pomanjkanje vagonov in poudarjal, da se železniška uprava z vsemi močmi prizadeva, da se to pomanjkanje odpravi, direktor konzularno-trgovskega oddelka g. dr. Predić pa je napovedal reorganizacijo konzularne službe, pri kateri se bodo v polni meri upoštevale želje gospodarskih krogov.

V zvezi s poročilom o stanju izvozne trgovine je podal tajnik splitske zbornice g. Bujić poročilo o pasivnih krajih in izvozu ter o ukrepih, ki bi bili potrebni, da se pasivnost zmanj-

MEDNARODNA POGAJANJA ZA SPREMEMBO BRZOJAVNIH TARIFOV.

V ponedeljek se je v Bruslju pričelo zasedanje kongresa Mednarodne brzojavne unije, na katerem so zastopani delegati 65 držav. Kongres je predvsem namenjen razpravi o spremembi brzojavnih tarifov. Maksimalno število črk pri besedah v šifriranih brzojavkah naj bi se znižalo od 10 na 5, istočasno naj bi se tarife znižale za 30 do 40 odstotkov. Ker bi ta sprememba pomenila podražitev brzojavnega prometa za code-brzojavke, se Mednarodna trgovska zbornica zavzema za 50-odstotno znižanje tarif, tako da bi pri zmanjšanju maksimalnega števila črk na polovico ostali stroški šifriranega brzojavnega prometa nespremenjeni. Istočasno se bo na kongresu razpravljalo tudi o splošnem znižanju tarif za običajne nešifrirane brzojavke.

ŽELEZNICA SOLUN—BITOLJ.

Z dekretom grške vlade se izreče anuliranje 80.000 kosov v nemški lasti se nahajajočih obligacij železnice Solun—Bitolj, skupaj z 21 kuponi. Nemška vlada je potom nemškega poslaništva že protestirala proti anuliranju, ker to uničenje ni vsebovano v določbah versaillesške pogodbe. O odgovoru grške vlade še nismo brali.

Ljubljanska borza.

Tečaj 12. septembra 1928.	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.82
Berlin 1 M	13.5375	13.5675
Bruselj 1 belga	—	7.9114
Budimpešta 1 pengő . . .	—	9.9237
Curich 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šilling	8.0035	8.0335
London 1 funt	275.76	276.56
Newyork 1 dolar	56.82	57.02
Pariz 100 fr.	—	222.29
Praga 100 kron	168.27	169.07
Trst 100 lir	296.66	298.66

Hmelj.

Hmeljski trg. (Poročilo sekcije hmeljskih trgovcev v Celju.) Celje, 12. septembra. V okolici Polzele in Braslovč je kupčija še vedno mirna. Nakupovalci zahtevajo le prvovrstni hmelj, za katerega plačujejo 35 do 39 Din. Srednje in slabše blago ponujajo producenti. V vranskem in šentpeterskem okolišu je razpoloženje v kupčiji nespremenjeno. Lanski hmelj lepe zelene barve se plačuje po 26 do 30 Din, letošnji prvovrstni pa po 35 do 38 Din. Boljše partije so dosegle tudi 40 Din. Nakupovalcev je zelo mnogo, producenti vsiljujejo slabše blago. V gornji Savinjski dolini je položaj nespremenjen.

ša. Posebno naglašajo, naj se izvedejo dela za povečanje produkcije, kakor melioracije, boljša izbira semena, delitev občinskih zemljišč, pripravnih za obdelovanje itd.

Na to je podal referat o živinoreji g. Popović, tajnik izvoznika udruženja v Beogradu. V svojem poročilu je prišel do zaključka, da se živinoreja in ž njo vred tudi izvoz ne razvija v taki meri, kakor bi bilo pričakovati. Vlada bi se morala prizadevati, da se povzdigne naša živinoreja.

O gospodarskem svetu je poročal g. dr. Beljan iz Osjeka in se v svojem poročilu zavzel za čimprejše konstituiranje v tem smislu, da bi zbornice pod zaščito gospodarskega sveta postale povsem neodvisne predstavnice gospodarskih in socialnih interesov svojega področja.

Po tem poročilu se je kongres prekinil in nadaljeval naslednji dan. V nadaljevanju kongresa naslednjega dne je predstavnik sarajevske zbornice g. Kajan, kateremu se je pridružil tudi podpredsednik osješke zbornice g. Eisner, podal deklaracijo gospodarskih krogov Bosne in Hercegovine in v ostrih besedah kritikoval sistematsko zastopljanje gospodarskih interesov Bosne in Hercegovine. Odgovarjal mu je predsednik kongresa g. Radojlović, ki je pomirjevalno vplival in naglašal potrebo složnega nastopa, da more gospodarstvo izpolniti svoje naloge napram državi in sebi.

Na to so sledila poročila o socialni zakonodaji in o zaščiti domače podjetnosti. G. dr. Stojadinović je v svojem poročilu o socialni zakonodaji ugotovil, da se naša gospodarska politika napram socialni politiki vsekakor zapostavlja. Skrajni čas je že, da se začne naša socialna politika enkrat vendar že ozirati tudi na interese gospodarstva, ne pa samo na interese delavstva. V poročilu o zaščiti domače industrije je g. dr. Popović dokazal potrebo, da se pospeševanje domače industrije postavi na novo, sigurno podlago in v ta namen uvede poseben zakon. V zvezi s tem poročilom je guverner Narodne banke g. Bajloni navajal težave domače mlinske industrije, koji preti pogin, ako ji ne dojde pravočasno pomoč. V debati o poročilu je inspektor ministarstva trgovine in industrije g. dr. Lazarević navajal, da je naša industrijska politika nesigurna, ker imamo skoz in skoz agrarni parlament, ki za industrijo nima mnogo razumevanja. Poleg tega naši konzumenti le preradi dajejo prednost tujim izdelkom tako, da se morajo naši produkti večkrat deklarirati za tuje, da jih je mogoče prodati.

Na to je sledilo poročilo tajnika Zveze industrijcev v Ljubljani g. ing. Šukljeja o oblastnih samoupravah in njihovem budžetiranju in finansiranju. O tem poročilu priobčimo na drugem mestu poseben članek.

Končno je sledilo poročilo o oceni izvoza v bodoči izvozni dobi. Izvoz se ceni na 6984 milijonov Din. Po tem poročilu so se prečitale in sprejele resolucije, katere priobčimo v prihodnji številki, na kar je predsednik g. Radojlović zaključil kongres.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Razstava sodobne kulture v Brnu (ČSR). Posebniki razstave sodobne kulture v Brnu se opozarjajo, da je Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu z odlokom z dne 15. avgusta t. l., štev. 61.646 dovolila 50% popust pri povratku iz omenjene razstave v dobi do 21. septembra 1928 za vse vlake, razen S. O. E. Na češkoslovaških železnicah velja za posetnike popust 33% za potovanje v Brno in nazaj.

Solunski velesejem. Mednarodni sejem v Solunu se vrši letos od 30. septembra do 15. oktobra t. l. in ne kakor je bilo doslej rečeno od 16. do 30. septembra t. l., ker se je morala prireditelj iz tehničnih razlog odložiti na 15 dni.

Gospodarstvo Rumunije.

Poročilo iz Bukarešte pravi po zagotovilih dobro poučenih krogov, da izkazuje državno gospodarstvo v prvih sedmih letošnjih mesecih primanjkljaj 8520 milijonov lejev. To dejstvo je naravnost strahotno in ga je na prvi pogled tudi težko razumeti. Vladni krogi navajajo kot vzrok zanižno plačevanje davkov in da je treba to bolj energično vzeti v roke. A gospodarski krogi vidijo vzrok v raznih »panamah«, to je gospodarskih polomih, poneverbah, korupciji itd. Imeli so petrolejsko panamo, ki je stala Rumunijo pet milijard lejev. In če vzamemo še druge zrazen, ki so pravkar prišli na dan, dobimo skupni znesek, ki odgovarja primanjkljaju. Samo najhujši boj proti sicer vsegamogočni korupciji more rešiti Rumunijo pred finančnim polomom. Če bo šlo tako dalje, kot je doslej, je bankrot neizogiben.

Zasebnemu gospodarstvu se ne godi dosti bolje kot državi. Sedaj se že ve, da letošnja letina ni bila dobra. 31. avgusta je sklenil ministrski svet, da bo potom sindikata bank in trgovcev importiral južnoameriško koruzo. Koruza je v Rumuniji glavna hrana prebivalstva, a suša je letošnji pridelek v veliki meri uničila. Smo že pisali o tem. Mislili so, da bi pripravili kmete do pšenične hrane namesto koruzne, a ta misel se praktično ne da izvesti. Prvič je znano, kako težko je kmeta pregovoriti na spremembo; drugič pa moramo vedeti, da je bilo v Rumuniji današnjega obsega pred vojsko obdelane s pšenico 4.200.000 hektarjev zemlje, sedaj je pa s pešnico posejanih samo 3.200.000 hektarjev. Vrhutega se je pa še relativni pridelek skrčil in je padel od 16 hl na 12 hl na hektar, povprečno.

Zelo se je pomnožilo število konkurzov, še bolj pa njih obseg. Tekstilna družba »Postavul« je šla v konkurz s pasivi nad 300 milijonov lejev in je to največji dosednji konkurz v Rumuniji. Sploh zaznamuje tekstilna panoga največje insolvence in se nahaja v izrecni krizi. Umetno negovana in po previsoki zaščitni carini razvajena ni znala ta industrija prenesti prodajne krize, nastale vsled zmanjšane kupne moči prebivalstva. Gospodarski krogi poudarjajo, naj bi se na zgledu mlade rumunske tekstilne industrije učile vse dežele, ki so bile v zmoti, da že samo visoka zaščitna carina zadostuje za uspešnost domače industrije.

Še na eno točko v temni skupni sliki opozarjajo: Rumunske državne železnice so zelo pasivne. V vladnih krogih hočejo omiliti to zlo deloma z omejitvijo avtobusnega in tovornogovornega prometa. Ravno tako, kakor tudi mislijo, da bodo brzo se dvigajoče cene žita mogli znižati z drakoničnimi odredbami proti žitnim trgovcem. S samimi administrativnimi odredbami se ne da dosti napraviti. Treba je iti zlu do dna, a Rumunija nima ljudi, ki bi mogli to storiti.

V zadnjem času beremo zopet zelo veliko o pogajanjih med Rumunijo in Nemčijo in neprestano tudi o stabilizacijskem posojilu. Spričo gori navedenih težkoč v rumunskem narodnem gospodarstvu bo pa gotovo treba še čakati.

ZANIMIVA FINANČNA USTANOVITEV V LONDONU.

Ustanovili so v Londonu skupino šestih novih finančnih družb. Pečale se bodo s finančnimi kupčijami v Nemčiji, Švici, Avstriji, Ogrski, Češkoslovaški, Franciji, Španiji in v skandinavskih državah. V Londonu mislijo, da gre za podružnice nedavno ustanovljene Belgian Finance Company. Eden od ustanoviteljev novih družb je upravni svetnik B. F. Cie. Vsako družbo so opremili samo s 100 funti glavnice. Belgian Finance Co so ustanovili sredi letošnjega julija v Londonu kot finančno investicijsko družbo za doma in za inozemstvo. Delniška glavnica 500.000 funtov. Smo že pisali o tem.

† Dr. Karol Šavnik. Dne 11. t. m. je po daljši bolezni umrl ravnatelj podružnice poštne hranilnice v Ljubljani g. dr. Karol Šavnik. Rodom iz Kranja se je po dovršenih študijah posvetil finančni upravni službi, zbog svoje izredne nadarjenosti pa je bil kmalu poklican v službovanje v dunajsko finančno ministrstvo. Tu se je v kratkem času tako poglobil v teorijo finančne vede, da je veljal za enega prvih strokovnjakov v teoretičnih finančnih vprašanjih. Po preobratu se je vrnil v Ljubljano in postal po uknjenju poverjeništa za finance delegat ministra financ v Ljubljani. V letu 1927. je bil odpoklican z mesta delegata in imenovan za načelnika v ministrstvu financ in bil v tej lastnosti že po par mesecih imenovan za ravnatelja podružnice poštne hranilnice v Ljubljani. Bil je komaj v 54. letu starosti. Truplo pokojnikovo so prepeljali v Kranj, kjer je bilo v tork popoldne položeno k večnemu počitku v domačo zemljo. Naj počiva v miru.

Industrija.

Avstrijska sladkorna industrija. Prihodek sladkorne pese v Avstriji bo po mnenju strokovnih krogov letos dober in tudi sladkorna vsebina v pesi se je dvignila. Nasproti lanski kampanji računijo z 10-odstotnim poviškom pridelka. Pri tem je pa v istem razmerju narasel najbrž tudi konsum in bo mogla kriti domača produkcija tako kot lani ca 65% domače potrebe. Poraba sladkorja raste vsled dvigajoče se produkcije sadnih sokov in vsled večjega eksporta slaščic in čokolade. Nekateri krogi prihajajo z načrtom zvišanja carine na sladkor, da bi imeli pridelovalci pese večjo pobudo za razširjenje s peso obdelane zemlje. A taka carina, tudi če bi jo avstrijski parlament sklenil, bi mogla stopiti v veljavo šele v trgovski pogodbi s Češkoslovaško, kar bi pa pač prav težko šlo.

Četrletna seja mednarodne zveze valjane žice se bo vršila v tekočem mesecu. Posvetovali se bodo o pristopu srednjeevropske skupine.

* * *

Seznamek strojev in strojnih delov, ki se izdelujejo v državi.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je objavilo 1. septembra 1926 po točki 4 občin opazk k XV. delu predloga zakona o obči carinskih tarifi seznamek strojev in strojnih delov, ki se iz zgoraj omenjene točke 4 izdelujejo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V »Službenih Novinah« z dne 30. avgusta 1928, št. 200 je objavljena izpopolnitev nekaterih točk tega seznama, obenem pa tudi pripomba ministrstva: Če se uvažajo stroji in strojni deli, naštet v tem seznamu in v prejšnjem seznamu, razglašene pod I. br. 1826, kot specialne vrste, ki se ne izdelujejo v državi, izdaja ministrstvo za trgovino in industrijo v vsakem poedinem primeru posebna potrdila, potrebna za brezcarinski uvoz.

Po izpopolnjenem seznamu izdelujejo se (po tarifnih številkah v predlogu zakona o obči carinskih tarifi):

Iz tar. št. 646. Parni kolli, tudi z opremo: Iz 1. Za parne stroje do 18 atmosfer pritiska z ogrevno površino do 500 m² in s površino rešetke do 20 m².

Grobe in fine armature za parne kotle. Iz 3. Cilindrični rebrasti ekonomizerji in pregrejevalci pare.

Iz tar. št. 647. Plinski generatorji za plinske motorje s premerom generatorja do 1000 mm.

Iz tar. št. 648. Lomokotivne za tire do 0-76 metra širine.

Zalogovniki (tenderji) za vse vrste tirov. Iz tar. št. 651. Iz 2. Vodne turbine: Francoske turbine za vse vodne padce s kolesom od 200 do 1800 mm zunanjega premera, z navpično in vodoravno osjo, enostavne, dvojne in spiralne.

Pellonove turbine za vodni padec nad 20 m, s kolesom od 120 do 1500 mm zunanjega premera.

Turbine patent »Bánki«.

Vsa železna oprema za turbine vseh vrst. Iz tar. št. 653. Kmetijski stroji: Iz 2. Sejalnice za koruzo do 4 vrste.

Sejalnice za sladkorno peso do 4 vrste.

Stroji za kopanje.

Iz tar. št. 654. Stroji, s katerimi se obdelujejo: Iz 1. Les in rezbarske snovi:

Polni jarjenik (Vollgatter), normalnega tipa, za debela s premerom 400.

Vodoravni jarjenik, normalnega tipa, za debela s premerom 650, 800, 950, in 1200 mm.

Beneški jarjeniki vseh velikosti z avtomatičnim dovajanjem debel in brez njega.

Težke prečne žage, normalnega tipa (schwere Baumstammquersäge), s premerom 500, 750, 1000 mm.

Lahke prečne žage, normalnega tipa (leichte Baumstammquersäge), s premerom 500, 750, 1000 mm.

Nihalna žaga (Pendelsäge), normalnega tipa, s premerom žage 500 do 800 mm, z zgornjim, spodnjim in kotnim pogonom.

Žaga za obrobiranje z vozičkom na valjih (Besäumkreissäge mit Schiebetisch), normalnega tipa, s premerom žage 500 do 600 mm.

Krožne žage z železnim stojalom, normalnega tipa, s premerom žage 400 do 800 mm.

Krožne žage za napravo za vrtnanje podolgovatih lukenj (Kreissäge mit Langlochbohrvorrichtung), normalnega tipa, s premerom žage 400 do 700 mm. Naprava za luknje 250 × 150 × 30 mm.

Krožne žage z lesenim stojalom, normalnega tipa, s premerom žage 400 do 700 mm.

Mizarske krožne žage, normalnega tipa, s premerom žage 300 do 600 mm.

Žaga za obrobiranje z železnim stojalom, normalnega tipa, s premerom žage 600 do 700 mm.

Krožna žaga za letve in paralelno obrobiranje, normalnega tipa, s premerom žage 600 do 700 mm, z največ 7 listi in največjo debelino letev 100 mm.

Žaga za rezanje na mero (Abkürzsäge), normalnega tipa, s premerom žage 600 do 700 mm. Ista konstrukcija z mizo, iz profiliranega železa z eno in dvema krožnima žagama.

Vretena za krožne žage, normalnega tipa, za premer žag od 300 do 800 mm.

Krožna žaga za drva, normalnega tipa, s premerom žage od 600 do 800 mm.

Krožna žaga za drva z mizo, normalnega tipa, z žago v premeru od 600 do 800 mm.

Trakasta žaga (Bandsäge), normalnega tipa, s kolesom v premeru 700 do 1200 mm.

Žaga za dekapanje, normalnega tipa, za rezalno višino do 100 mm.

Lahki poravnalni stroj (Abriethobel- und Fügemaschine), normalnega tipa za oblanje širine od 300 do 500 mm.

Univerzalni poravnalni stroj (Universal-Abriethobel- und Fügemaschine), normalnega tipa, za oblanje širine od 400 do 800 mm.

Stroj za vrtnanje podolgovatih lukenj, normalnega tipa, za vrtnanje lukenj 40 × 120 × 250 mm.

Poravnalni stroj, kombiniran z obličem za debelino in profiliranje (Universal-Abriethobel-, Kehl- und Dickenhobelmaschine), normalnega tipa, za oblanje širine od 400 do 700 mm debeline lesa do 180 mm.

Težki oblič za debelino (schwere Dickenhobelmaschine), normalnega tipa, za oblanje širine od 400 do 1000 mm in maksimalne debeline lesa 210 do 240 mm.

Mali oblič (Hobelmaschine), za dimenzijo lesa 310 × 150 mm.

Tristranski oblič (dreiseitige Hobelmaschine), normalnega tipa, za dimenzije lesa od 400 × 150 × 600 × 180 mm.

Mali oblič na štiri vretena (kleine Kehl- und Hobelmaschine mit vier Messerwellen), normalnega tipa, za les dimenzije 120 × 60 mm.

Rezkakalni stroj, normalnega tipa, z mizo, velikosti 900 × 1000, 1000 × 1100, 1000 × 1000 mm.

Vodoravni stroj za vrtnanje in dolbenje (horizontale Bohr- und Stemmaschine), normalnega tipa, za luknje 35 × 150 × 250 mm.

Mali stroj za vodoravno vrtnanje (kleine horizontale Bohrmaschine).

Stružnica za les (Holzdrehbank), normalnega tipa, za dolžino 1250 do 2500 mm.

Stroj za struženje vseh (Fasspunddrehmaschine).

Univerzalni kolarski stroj.

Kopirna stružnica (Kopierdrehbank) dimenzije 1200 × 180 mm.

Vodoravni vrtni stroj za lesene skatle, z maksimalnim premerom 80 mm.

Stroj za vrtnanje štečnih desak.

Kombinirani rezkalni stroj s krožno žago in z napravo za vrtnanje podolgovatih lukenj, s premerom žage 350 do 450 mm.

Trakasta žaga, kombinirana z rezkalnim strojem, krožno žago in napravo za vrtnanje podolgovatih lukenj, s premerom koles 700 in 800 mm in s premerom žage 300 in 400 mm.

Sekalni stroj za drva, enostaven in dvojen.

Stroj za izdelovanje lesne volne za velikosti lesa 600 × 200 mm.

Stroj za lupljenje debel dimenzije 1000 × 800 mm.

Stroj za zašiljanje lesenih klinčkov (Holzstiftenspitzenmaschine), normalnega tipa, za klinčke št. 7 do 16.

Stroj za cepljenje lesenih klinčkov (Holzstiftenspitzenmaschine), normalnega tipa, za klinčke št. 7 do 16.

Boben (razmerje 1000 × 900 mm) za poliranje lesenih klinčkov.

Sito (razmerje 375 × 600 mm) za sortiranje lesenih klinčkov.

Stroj za brušenje rezil za lesene klinčke.

Stroj za brušenje rezil za lesene klinčke z lesenim stojalom.

Stroj za struženje okroglih palic z ročnim dovajanjem (Rundstabhobelmaschine mit Handzuführung).

Stroj za struženje okroglih palic z napravo za avtomatično dovajanje (Rundstabhobelmaschine mit Andrehvorrichtung).

Stroj za struženje okroglice palic iz upog-njenega lesa (Rundstabhobelmachine für gebogene Hölzer), normalnega tipa, za palice s premerom od 10 do 60 mm.

Stroj za struženje okroglih palic z aparatom (Rundstabhobelmachine mit Apparat), normalnega tipa, za palice s premerom od 10 do 38 mm.

Avtomat za struženje okroglice palic, normalnega tipa, za palice s premerom od 8 do 80 mm.

Avtomatični stroj za struženje palic iz upog-njenega lesa (Automatische Durchzugmaschine), normalnega tipa, za palice s premerom od 10 do 40 mm.

Stroj za struženje palic iz upog-njenega lesa (Durchzugmaschine) normalnega tipa, za palice z notranjim premerom od 35 do 50 mm.

Stroj za struženje naslonjal (Rücklehn-durchzugmaschine), normalnega tipa, za les z zunanjim premerom od 20 do 36 mm in z notranjim premerom od 40 do 50 mm.

Stružnica za naslonjala (Rücklehn-dreh-bank), normalnega tipa, za 1500 in 2000 mm dolžine.

Stružnica za sedežne obode (Sitzreihdreh-bank), normalnega tipa, za sedeže s premerom od 410 do 4800 mm.

Vrtalni stroj za sedežne obode (Sitzreih-bohrmaschine).

Stroj za poliranje stolnih obodov (Sessel-reifpoliermaschine).

Cilindrasta žaga za izrezovanje dog (za sode) s premerom cilindra 400 do 650 mm (Daubenzyllindersäge).

Stroj za spehovanje dog, širokih do 120 milimetrov in dolgih do 1100 mm (Dauben-fügesäge).

Dvojni stroj za skrajševanje, posevno obre-zovanje in utorjanje dog, širokih do 120 mm in dolgih 1100 mm (doppelte Daubenab-kürz-, Abschräg- und Krösemachine).

Stroj za izrezovanje dna s premerom do 650 mm (Bodenrundscheidemaschine).

Iz 2. Kovine, kamenje in druge snovi:

Stenski vrtalni stroj z dosežajem do 500 milimetrov.

Stoječi vrtalni stroj z eno brzino, z dose-žajem do 500 mm, za vrtanje lukenj do 18 mm premera in 95 mm globine.

Stoječi vrtalni stroj z dvema brzinama, za vrtanje lukenj do 25 in do 30 mm premera in do 160 mm globine.

Stoječi vrtalni stroj z dvema brzinama in premično mizo, za vrtanje lukenj do 35 mm premera in do 160 mm globine.

Brzotekoči stoječi vrtalni stroj s stebrom za jermenski pogon, za vrtanje lukenj do 23 mm premera in do 155 mm globine.

Stružnica z vodilnim vretenom (Leitspin-deldrehbank). Razdalja med konicima 2800 milimetrov, višina konic 230/375 mm.

Stroj za brušenje kamena.

Iz tar. št. 658. Imenovani stroji in njih deli: Iz 1. Mlinarski: Enostavni in dvojni prenosni mlini, dvigala (Aufzüge) za mline, stroji za mešanje moka, stroji za čiščenje moka.

Iz 3. Strojarski: Valjenica za usnje (Leder-walzmachine).

Drobilnice čresla z lesenim stojalom (Loh-brecher mit Holzgestell).

Drobilnice čresla z železnim stojalom (Lohbrecher mit Eisengestell).

Sodi za strojenje z avtomatičnim pogonom in brez njega (Gerbfässer mit automatischem Antrieb und ohne automatischen Antrieb).

Sodi za gnetenje z avtomatičnim pogonom in brez njega (Walkfässer mit automati-

schem Antrieb und ohne automatischen Antrieb).

Mlini za čreslo (Lohmühlen).

Sita za čreslo (Lohsiebe).

Iz 5. Keramični: Vsi stroji za izdelovanje zidne in strešne opeke.

Iz 11. Za drugo industrijo: Kompletne stiskalnice za klobuke iz klobučine in slame.

Stroji za parjenje tobaka: Pockov stroj za paralelno rezanje tobaka (tobačni parilnik »Pock«).

Stroj za avtomatično tehtanje in vklada-nje tobaka.

Bobni za sortiranje rudniških proizvodov.

Deli strojev: transmisije, naslavni obroči, spojke, ležaji, stenski okviri, podnožne plo-šče, konzole vseh vrst in dimenzij.

Kolesa za jermen.

Lesena kolesa za transmisije.

Zamašnjaki, rezkana zobata kolesa, jek-lena, polzasta in zobata kolesa za verige vseh vrst in dimenzij.

Cevi iz litega železa do 500 mm v pre-rezu.

Vse vrste in dimenzije rezervoarjev za vodo, olje, nafto, petrolej itd.

Kotli in aparati za izdelovanje alkohola.

Vsi deli strojev iz litega železa, jekla in bron, razen specialnih delov, ki jih izdelu-jejo specialne tvornice. (Za te specialne dele strojev izdaja ministristvo za trgovino in in-dustrijo [V. oddelek] potrdila, potrebna za brezcarinski uvoz.)

660. Sesalke (brizgalnice), injektorji, in industrijski ventilatorji:

3. Injektorji, razen onih za lokomotive.

4. Industrijski ventilatorji vseh vrst in dimenzij.

662. Stroji: Transporterji za prenos vsako-vrstne tvarine.

Krožni transporterji.

Stroji za bagranje suhe zemlje, vseh tipov.

Elevatorji.

Prenosnice.

Okretnice.

Poljske kovačnice.

Škarje za prikojevanje (Zurichtschere) furnirjev, širokih do 1000 mm.

Škarje za oblikovanje (Formschere) fur-nirjev, širokih 500 do 1000 mm.

Stroj za brušenje duplinih rezil, normal-nega tipa, za debelino rezil do 1400 mm.

Avtomatični stroj za brušenje rezil, dol-gih 600, 700, 800 in 1000 mm.

Stroj za brušenje rezil za oblanje, dolgih 400, 500, 600 in 700 mm.

Stroj za ostrenje žag s premerom do naj-več 800 mm.

Stroj za ostrenje žag, z lesenim stojalom, v premeru največ 800 mm.

Stroj za krivljenje plesem.

Stroj za rezanje plesem.

Iz tar. št. 663. Dinamski stroji, alternatorji in elektromotorji vseh vrst do vseh 50 HP, razen elektromotorjev za tramvaje, special-nih dinamskih strojev za razsvetljavanje že-lezniških voz in specialnih dinamskih stro-jev za zvarjanje.

Iz tar. št. 664. Transformatorji, konden-zatorji, akumulatorji in elektrode:

Iz 1. Transformatorji do vseh 500 kilo-wattampèrov sile in 10.000 voltov napetosti.

681. Ladje: iz 1. Rečni parniki do 600 re-gistrskih ton nosilnosti.

2. Ostale ladje.

Št. 682. Vlačilne ladje, tanki in pontoni vsih dimenzij.

Iz ministristva za trgovino in industrijo v Beogradu,

Evropska kovinska indu-strija in ameriška kon-kurenca.

Mednarodna zveza jekla bi mogla pri svoji sedanjí organizaciji komaj konkurirati proti eventualnemu raz-širjenju severoameriške jeklene in-dustrije na trgih, kjer prodajajo se-daj njeni producenti. Manjka pred-vsem vsako skupno nastopanje v vprašanju cen, v prodajnih in plačil-nih pogojih in manjka tudi skupni prodajni urad. Samo z izgradbo v tej meri bi se lahko napravile posamez-ne kontinentalne zveze, ki bi bile tu-di pripravno sredstvo za skupno po-stopanje vseh producentov, ki pripa-dajo jekleni zvezi. Ustanovitev teh posameznih zvez je že dolgo namera-vana, a do ustanovitve še ni prišlo; Nemci so bili sicer za to, a belgijske jeklarne so bile proti. Ameriška je-klena industrija se pripravlja sedaj za eksport; osnovala je lastno zvezo za izvoz jekla in hoče pregovoriti tu-di angleško železno industrijo, da ji pristopi. Kontinentalna jeklena zveza bi imela tedaj blok ameriške in an-gleške jeklene industrije proti sebi, ki bi postal kontinentalni zvezi neva-ren zlasti v časih konjunktturnega na-zadovanja. Ni izključeno, da mislita anglosaški industriji s pomočjo dum-pinga na osvojeitev novih eksportnih trgov. Dumping obstoji v tem, da do-ma drago prodajam, zato da lahko na-stavim za eksport nizke cene. More-biti bodo imele naznanila ameriške jeklene industrije glede namerava-nega razširjenja inozemske prodaje in pa slejkoprej v Angliji obstoječa mržnja proti priključitvi in kontinen-talni zvezi to posledico, da se bo s tvorbo omejenih posameznih zvez se-daj bolj energično pričelo. Je še dosti težkoč, zlasti v Belgiji in Franciji, ker je tam le malo nacionalnih organiza-cij in bodo potrebna zato številna po-samezna pogajanja. Na pristop Angli-je h kontinentalni zvezi v krogih kon-tinentalne jeklene industrije sedaj ne računijo več. Večji nabavni stroški anglosaške industrije danes skoraj ne pridejo več v poštev, posebno še, ker se zlasti kovinska industrija v bojih za nove prodajne trge ne ustraši iz-gub. Ker je anglosaška prodaja pove-čini domača, se tem laže lahko nast-avijo bojne eksportne cene.

* * *

Trgovina.

Spremembra trgovine v št. Vidu pri Ptuj. Trgovino Davorina Tombaha v št. Vidu pri Ptuj je kupil gospod Ivan Raše, trgovec v Podlehniku pri Ptuj.

Konferenca srednjeevropskih produkt-nih borz. Sestale se bodo 28. t. m. v Brnu na Moravskem na posvetovanje. V seji bodo razpravljali o korakih, ki so jih napravile posamezne borze pri svo-ijih vladah glede pristopa in ratifikacije mednarodne ženevske pogodbe. Dalje bodo razpravljali o labsko-donavskem kontraktu, o trgovini z ječmenom za va-renje pri železniškem transportu itd.

Premog. Na Angleškem so s 1. sep-tembrom zvišali ceno premoga za do-mačo porabo za 1 šiling pri toni in so producenti obenem naznanili, da se bo cena v oktobru najbrž zopet povišala. Na Nemškem se bodo zopet posvetovali o zvišanju cen za rjavi premog. Že zvi-šanje blagovnih tarif na železnica h bo to zahtevalo, čeprav je državno razso-dišče izjavilo, naj se kurivo vsled tega nikar ne podraži. Z zvišanjem blagovne tarife se podražijo tudi razne surovine in pomožne snovi rudarstva. V poljski Šleziji so nedavno sklenili zvišati mezde za 4, 6 in 9%. Ker so na Poljskem do-mače premogovne cene visoke, je za kritje višjih mezd računati s podražej-njem eksportnega premoga, vsaj za ne-katere vrste. V Češkoslovaški se pri-pravlja konflikt z ostrovske rudarji, kojih zahteve so lastniki rudnikov od-klonili.

Denarstvo.

Redukcija hranilnih obresti na Ogr-skem. Bančni krogi na Ogrskem niso zadovoljni z obrestno mero pri hranil-nih vlogah, ki znaša 4½ oziroma 6%. Zlasti jim je na poti dejstvo, da je 70 od-stotkov vseh hranilnih vlog vezanih in da morajo plačati zato banke višjo ob-restno mero 6%. Ta obrestna mera ni v soglasju z možnostmi placiranja banč-nega denarja in jo hočejo zato sedaj zni-žati.

PO SVETU.

V Vojvodini so nabrali v juliju in av-gustu za 20% več davkov kot lani, če-prav sta dohodninski in prometni davek letos manjša. Naredbe se sedaj strožje izvajajo.

Packard Motor Co, koje predsednik se nahaja v svrhu vpeljave novega mo-deal sedaj v Evropi, je v prvi letošnji polovici imela za 65% večji eksport kot lani. Avtomobili Packard so v Ameriki najbolj na glasu kot prvovrstni.

Ivan Hribar:

120

Moji spomini.

Bilo je to takrat, ko je v občinskem svetu med osta-lem mislil, da je primerno porabiti tudi mojo ustano-vitev »Ljubljanske kreditne banke« za to, da mi iz-podnese županski stol. Vendar so pa ti glasovi proti banki bili osamljeni in pri dr. Tavčarju tem ne-pojmljivejši, ker je bil mojo ponudbo za vstop v upravni svet »Ljubljanske kreditne banke« brez po-misleka sprejel in je tudi potem napadu ostal še v upravi tega po njegovem mnenju neželnega denar-nega zavoda.

Splošno je vladalo umevanje za naloge banke. Med prvimi, ki so »brezpogojno odobrili ustanovitev, je bil veletržec Fran Kollmann, katerega sem tudi vo-liti dal v upravni svet in ki je do smrti ostal banki zvest, podpirajoč jo z izdatnimi denarnimi vlogami. Danes se seveda ne najde nikogar, ki bi ne bil prepričan o koristi banke in o njeni veliki važnosti za naše narodno gospodarstvo. Popolnoma pa se bo-de ta važnost izpoznala po par desetletjih, kajti »Ljub-ljanska kreditna banka« ima danes v sebi vse pogoje za to, da postane finančna velesila.

12./III. 1913.

39. Dalmatinsko parobrodarstvo.

Pasažirska zveza Dalmacije s Trstom bila je pastrika »Avstrijskega Lloyd«. Ko sem se v prvič leta 1877. peljal v Dalmacijo, potreboval sem šest dni vožnje do Kotorja, kamor dandanes brzi parniki pri-hajajo v 24 urah. Da si se je po časnih velikih raz-pravljalo o zapuščenosti Dalmacije in o slabih nje zvezah z državo, vendar je »Avstrijski Lloyd« ostal gluh za vse pritožbe. Nekoliko boljše uredile so se prometne razmere z Dalmacijo še-le od takrat, ko se je po inicijativi in krepki energiji ogrske vlade usta-novila na Reki »Ogrsko-hrvatska parobrodarska druž-ba«. Le-ta je postavila v službo nekaj dobrih osebnih parnikov in je uvela tudi brzo paroplovbo.

Z ozirom na te razmere izgubil je kmalu Trst skoro ves osobni promet z Dalmacijo, kajti kdor je hotel tje kaj potovati, peljal se je zaradi udobnosti vožnje in prihranka časa skozi Reko. Vse te razmere proučeval sem na večkratnih svojih potovanjih v Dal-macijo in prišel sem do prepričanja, da bi za Avstrijo zelo potrebno bilo ustvariti v Trstu posebno veliko parobrodno družbo, popolnoma neodvisno od »Lloyda« in sicer parobrodarsko družbo samo za Jadransko morje.

Ko je »Ljubljanska kreditna banka« otvorila v Splitu svojo podružnico, izkristalizoval se je ta načrt v meni do konkretnih oblik. V Dalmaciji poslovalo je pet malih parobrodarskih družb, ki so oskrbljevale osobni in tovorni promet med pristanišči dalmatinske obale. Te družbe so bile: »Societa Zaratina« v Zadru, Pio Negri & Co. v Šibeniku, Serafino Topić na Visu, Fratelli Rismondo v Makarski in »Ragusea« v Dubrov-niku. Zastopnike le-teh sklical sem leta 1902. v Split na posvetovanje. V tem posvetovanju obrazložil sem jim svoj načrt, po katerem naj bi se njihova mala paro-brodarska podjetništva združila v veliko družbo, ka-tera naj bi prevzela tudi brzoplovbo. Po mojem na-črtu imela bi bila družba zahtevati od vlade vso tisto subvencijo, katero je dotlej plačevala za oskrbljevanje osobnega prometa in za prevažanje pošte posameznim podjetjem in pa »Avstrijskemu Lloyd«.

Dalmatinski parobrodarji sprejeli so moj načrt radostno, rekoč, da z njegovo uresničitvijo prihaja nova doba za avstrijsko obrežno parobrodarstvo. Po pisanem dogovoru pooblastili so me soglasno, da začnem z vlado v tem smislu pogajanja. — Iz Splita odpeljal sem se na to takoj k predsedniku pomorske vlade v Trstu p. l. Ebnerju. Kar strmél je, ko sem mu pokazal zapisnik o posvetovanju v Splitu. Opomnil je, da si je že vlada sama prizadevala spraviti dal-matinske parobrodarje pod en klobuk, a da so se vsa njena prizadevanja razbila ob njihovi trmi. »Vi znate delati čudeže!« vzkliknil je ter je izjavil, da je misel ustanoviti veliko parobrodarsko družbo mesto dose-danjih malih, in izključitev »Avstrijskega Lloyd« od parobrodarstva v Dalmaciji, popolnoma v smislu nje-

govih intencij ter da hoče to namero pri centralni vladi podpirati iz vseh svojih sil. Prosil sem ga nato še, poročati o stvari na Dunaj, kar je tudi obljubil.

Par dni nato peljal sem se sam na Dunaj in ogla-sil sem se pri takratnem trgovskem ministru v. n. Callu. Tudi le-ta — o stvari že poučen — je spre-jel projekt z velikim veseljem; odkazal me je pa na referenta o parobrodarstvu, dvornega svetnika Del-le sa. Le-ta — po rodu Slovenec — izrekel je, da ga zlasti veseli, da se je misel reformacije parobro-darstva v Jadranskem morju sprožila od slovenske strani. Povedal mi je, da ima poročilo o stvari že od pomorske vlade v Trstu in izjavil je, da bo urelničtev projekta odkritosrčno in z vso močjo podpiral. Tudi je izjavil, da je odločno za to, da se »Lloyd« umakne iz Dalmacije, češ, da mora naloga »Lloydova« biti, skrbeti predvsem za daljno plovbo. Dodal je še, da domača obrežna plovba ne spada v eno družbo z daljno plovbo, katera ima vendar vso drugačno na-logo. »Ako se Lloyd« — tako je dejal Delle sa — reši skrbti za Dalmacijo, lahko mu bo, da za našo preko-morsko trgovino veliko stori. Po drugi strani pa se bo nova, kapitalsko krepka družba, mogla samostalno dobro razvijati ter postati sčasoma tako močna, da ovlada celo Jadransko morje.« Prosil sem ga, naj po predsedniku Ebnerju vpliva na »Avstrijski Lloyd«, da se ne bo protivil novemu projektu. Rad je to obljubil.

Glede na to njegovo obljubo, peljal sem se ne-koliko dni kasneje k »Avstrijskemu Lloyd« v Trst. Tamkaj me je sprejel predsednik Becher. Prijazno sicer, vendar pa tako, da sem takoj izprevidel, da mu moj projekt ni všeč. Izjavil je, ko sem se poslavljaj, da se »Avstrijski Lloyd« — ako bo vlada hotela — seveda ne bo protivil mojemu projektu, češ, saj nas ima vlada itak v rokah, ker nam plačuje subvencijo.

Sedaj se je začela trnjeva pot za uresničenje mo-jega projekta. Treba je bilo nešteto posvetovanj in in-tervencij v ministristvu na Dunaju in pri pomorski vladi v Trstu. Obenem pa se je pokazalo, kako »Av-strijski Lloyd« razumeva svojo obljubo, da se ne bo protivil novi uredbi, ako bo vlada za njo.

(Dalje prihodnjič.)

Velika koncentracija v berlinskem prometu se pripravlja. Veleberlinska cestna železnica, podzemna železnica in omnibusna družba se hočejo spojiti v delniško družbo z glavnico 400 milijonov mark; s tem bi se berlinsko prometovanje racionaliziralo in bi se prihranilo letno 5 milijonov mark na davkih.

Povišanje blagovnih železniških tarif v Nemčiji bo znašalo okoli 10% in bo stopilo v veljavo najbrž 1. oktobra. Zvišanje tarif v osebnem prometu se bo izvedlo nekoliko pozneje. Dohodkov bo, kot smo že poročali, 250 milijonov mark več.

Poljska industrija cementa zaznamuje že dalj časa prav ugodno konjunkturo. Tovarne, ki so imele prej prav malo dela, svojo produkcijo neprestano zvišujejo.

Harrimanovo mangansko koncesijo v Čiaturi (Kavkazija), ki jo je vsled nerentabilnosti ameriška skupina opustila, so spremenili v sovjetski trust. Harriman bo dobil od sovjetske vlade v 15-letnih obdobjih 3.450.000 dolarjev.

Državno zavarovalnico proti požarom bodo ustanovili na Ogrskem. Razume se, da bo zveza zavarovalnih družb proti nameravani ustanovitvi takoj protestirala.

Zunanja trgovina Češkoslovaške v avgustu se je zaključila z velikim aktivom 464 milijonov Kč (lani 3 milj. Kč pasiv). S tem je aktivnost od januarja naprej samo še za 180 milijonov manjša kot je bila lani v odnosnih osmih mesecih.

Jugoslavija je prodala v avgustu Češkoslovaški za 37,2 milj. Kč blaga, kupila je pa tam za 110,4 milj.; naša bilanca je torej visoko pasivna.

Cene železa na Nemškem rastejo še kar naprej; prejšnji teden so narasle za 2 do 3 šil. pri toni.

Petrolejske družbe Anglo American Oil Co, Royal Shell, Anglo Persian in National Benzol Co se pogajajo v Parizu glede stabilizacije cen za bencin.

Črna premoga so nakopali na Francoskem v juliju 4.254.000 ton, koksa so pa napravili 370.000 ton, za 125.000 ton več kot je znašala mesečna povprečnost leta 1913.

Bombažev tkalnice na Nemškem beležijo za avgust nadaljno padanje prodaje in naročil. Kupci z ozirom na kolebanje cen malo kupujejo.

Tudi plovne tarife hočejo na Nemškem dvigniti, in sicer s 1. oktobrom, tako kot blagovne železniške.

RAZNO.

V industriji bombaževih predilnic se vršijo pogajanja med češkoslovaškimi, nemškimi, belgijskimi in francoskimi predilnicami glede ustanovitve kartela. Beremo, da bo kartel v najkrajšem času ustanovljen. Ogrske predilnice zasledujejo snovanje z največjo pozornostjo in premišlujejo, kako bi h kartelu pristopile.

Evropska zveza za rejo kožuharjev. V Zürichu so ustanovili unijo evropskih zvez za rejo kožuharjev. Delegacije zastopanih zvez so se izrekle za pristop brez vseh pridržkov. Za pravni sedež unije so določili Švico. Unija obsega zaenkrat štiri nemške zveze in po eno zvezo v Franciji, Italiji, Holandski, Belgiji, Češkoslovaški, Avstriji, Estoniji, Latviji, Finski in Švici. Norveška je sporočila, da ne vstopi v novo zvezo.

V svrhu poživljenja budimpeške borze bodo pričeli ogrski denarni zavodi, zlasti velebanke, z velepotetno inozemsko propagando. Hkrati bodo razvili tudi propagando doma.

Angleški sindikat za obnovo Kitajske. »Daily Express« poroča, da se je ustanovil velik sindikat s skupno glavnico več kot 15 milijonov funtov, ki ima namen obnovo onih kitajskih pokrajin, ki jih je svetovna vojska opustošila. Sindikatu pripada več angleških plovbnih družb in tekstilnih tvrdk. Drug sindikat, ki ga podpira velika angleška tvrdka strojnih tovarn, se pogaja s kitajskimi nacionalisti, da bo gradila ceste in železnice v kitajskih provincah Če-Kiang in Kiang-su. Kitajske nacionaliste imenujemo ono skupino, ki je pričela v Kantonu boj proti terorističnemu severu; kmalu je zasedla velevažno mesto Hankov ob križišču reke Jang-tse in železnice, ki vodi iz Pekinga v Kanton. Nato je prišlo na vrsto največje kitajske trgovsko pristanišče Šang-haj, letos pa še Peking. Tako je vsa Kitajska združena. Amerika jo je prva priznala. Kellogg je pisal kitajski vladi, da je prišlo prijateljstvo Zedinjenih držav za Kitajsko že v pregovor. Priznanje Kitajske od strani Amerike je naperjeno seveda v prvi vrsti proti Angliji in Japonski, ki imata tam vse polno interesov. Amerika se je odpovedala tudi takozvanim »neenakim pogodbam«, sklenjenim na temelju neenakopravnosti. Rusija in Nemčija sta se bili odpovedali tem pogodbam že prej. Da svoj ugled varujejo in da zaščitijo svoje politične in gospodarske interese proti ameriški eks-

panziji, morajo Angleži seveda zelo hiteti, in s tega vidika je treba gledati na goraj omenjeni sindikat in kar mu bo še sledilo. Anglija in Amerika se v zadnjem času ne gledata preveč prijazno; primerjaj Kellogov pakt.

Borza dela v Mariboru. Od 2. do 8. septembra t. l. je dela iskalo 100 moških in 62 ženskih, skupaj 162 oseb. Službenih mest je bilo 161 prostih, delo je dobilo 73 oseb, 22 jih je odpotovalo, 24 pa odpadlo. Od 1. januarja do 8. septembra pa je dela iskalo 5702 oseb, 3085 službenih mest je bilo prostih, 2037 oseb je dobilo delo, 1383 jih je odpotovalo, 2239 pa odpadlo.

Borza dela v Mariboru. Pri tej borzi dobijo delo 12 hlapecev, 10 viničarjev, 4 majarji, 8 mizarjev, 4 sodarji, 4 čevljarji, 1 stavbeni ključavničar, 1 bakrokotlar, 1 mlinar, 4 gozdni delavci, 1 pek, 2 slaščičarji, 1 tesar, 30 kamnosekov za izdelovanje granitnih kock, več vajencev (pekovske, medicinske, mizarske, steklobrusarske in kotlarske obrti) kakor tudi 8 kmečkih dekel, 2 kmečki gospodinj, 10 kuharic, 12 služkinj, 3 sobarice, 1 hotelska kuharica, 10 šivilj za perilo, 1 kuharica k financij, 1 kuharica k orožnikom, 1 frizerka, 2 šteparici za gornje dele čevljev, 2 plačilni natakarici, 1 servirka za kavarno, 2 šiviljski vajenki, 2 pletarski vajenki.

Borza dela v Mariboru išče nujno slaščičarja za izdelovanje bombonov (dobra in stalna služba) — išče pa tudi mojstra za Rašestroje.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. septembra t. l. ponudbe glede dobave 200 kg mizarškega kleja in 1500 kg steklarskega kleja ter glede dobave 4000 škatljic vžgalic. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju.) Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 17. septembra t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg portland-cementa. — Delavnica Direkcije državnih železnic v Mariboru sprejema do 22. in 24. septembra t. l. ponudbe glede dobave elementnih cevi. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dobave. Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe glede dobave 300 kg svinca, 250 kg cinka, 230 kg cina za spajanje medenih drogov, 350 kilogramov kositra, 1750 kg bakra v drohjih in 700 kg ležiščne volne; do 19. septembra t. l. glede dobave žice in pločevine, bakrenih cevi, stenja, masti za menjala, kostnega olja, kolomaza, vazelina, pil, svedrov, krožnih žag in dlet; do 20. septembra t. l. glede dobave 150 kilogramov mazilnega mila; do 22. sep-

tembra t. l. pa glede dobave 500 komadov termelinske opeke. — Saobračajno-komercialno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. septembra t. l. ponudbe glede natiska raznih tiskovin. — Pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih. — Delavnica Direkcije državnih železnic v Mariboru sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1800 m cevi za parno kurjavo. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. septembra t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1928 do 31. marca 1929. — Dne 29. septembra t. l. pri Kr. redarstvenem ravnatelstvu v Zagrebu glede dobave plaščev, bluz in samokresov za policijsko stražo. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) Dne 22. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi Sajske divizijske oblasti v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave kvasa. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 7. SEPTEMBRA 1928.

Trg je bil le srednje založen, toda dobro obiskan. Bilo je 23 slaninarjev, 25 s krompirjem, čebulo in kumaricami in 15 s sadjem naloženih voz na trgu. Cene so bile pri slaninarjih in domačih mesarjih kakor pretečni teden.

Perutnine in domačih živali je bilo okoli 700 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 35, kokošem 40—50, gosim in racam 50 do 80, domačim zajcem 10—30, grlicam 35 do 40, kanarčkom 50—100 za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile krompirju Din 1-20 do 2, paradižnikom 6—8, čebuli 2-50—3, česnu 8—10, hrenu 5—8, maslu 40—55, siru 30 do 80 Din za kg, solati glavni in endiviji 0-25 do 2, zeljnatim glavam 1—3, ohrovitu 1—2, karfiolu 2—8, kumaricam 0-20—2, koierabi 1-25—150 za komad, mleku 2—2-50, smetani 10—14 za liter, oljivnemu olju 22—26, bučnemu olju 18—22 za liter. Sadju: jabolkam 3 do 6, slivam 4—6, posušenim 9—12, breskvam 14—16, hruškam 4—8, orehom 36 do 40 za kg, limonam 1—3 za komad. Cvetlicam 0-25—5, z lonci vred 10—50 Din za komad.

Lesena in lončena roba se je prodajala po navadi 0-50—100 Din za komad, brezovmetle 2—5, lesene grablje 6—8, vile 8, cepci in držala za kose, sekire itd. 9—10 Din.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 5. t. m. je bilo 16 voz sena, 4 voze otave in 6 voz slame, v petek 7. t. m. pa 9 voz sena, 1 voz otave in 3 voze slame na trgu. Cene so bile senu 90—140, otavi 110 do 120, slami 45—100 za 100 kg, slami tudi 1-75—2 Din za otep.

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN

LJUBLJANA

POLJANSTA CESTA ŠT. 8
(prej Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar.
Instalacija vodovodov.

Naprava strelovodov.
Kopalniške in klosetne naprave.

CENTRALNA KURJAVA

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve in litografiranih ambalaž.

Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kollzeje.

LJUBLJANA - GREGORČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA MERKUR
TRG. IND. D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIM
TIKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT.
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJGOVEZNICA.

NA MALO!

L. Mikuš, Ljubljana
Mestni trg 15
DEŽNIKI! DEŽNIKI!

Trgovci in industriji

TRGOVSKI LIST!

se priporoča
na
oglašanje inseratov!

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. - Raznovrstno
RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
s električnim obratom.

Ceniki
na razpolago!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana 1-1-1 Telefon štev.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzne naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, varčevalni itd.